

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

БАНКОВ НАДЗОР

Ръководство за заявленията за лиценз

BANKENTOEZICHT

Септември 2026 г.

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLĚD

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Съдържание

Предговор	3
1 Правна рамка за оценяването на заявления за издаване на лиценз в единния надзорен механизъм	5
1.1 Регламент за ЕНМ и Рамков регламент за ЕНМ	5
1.2 Право на Съюза и национално право	5
1.3 Насоки на ЕБО относно обща методика за оценка	6
2 Общи принципи на лицензиране	7
2.1 Орган, контролиращ достъпа до извършване на банкова дейност	7
2.2 Открита и изчерпателна комуникация	7
2.3 Последователност	7
2.4 Оценка според всеки отделен случай и пропорционалност	8
3 Процедура	9
3.1 Приложими срокове	9
3.2 Синхронизиране на успоредни процедури	13
4 Обхват на заявленията за издаване на лиценз	15
4.1 Определение за кредитна институция	15
4.2 Случаи, в които се изисква процедура за издаване на лиценз	18
5 Оценка	25
5.1 Общи изисквания	25
5.2 План за дейностите, организационна структура и бизнес план	25
5.3 Капитал при издаване на лиценза	29
5.4 Оценка за надеждност и пригодност на членовете на ръководния орган	32
5.5 Оценка на акционерите в процедурите по лицензиране	34

6	Съображения, свързани с борбата с изпирането на пари и предотвратяването на финансирането на тероризма, от пруденциална гледна точка	36
7	Допълнителни разпоредби, законосъобразни процедури и преход към текущ надзор	38
7.1	Употреба на допълнителни разпоредби (условия, задължения и препоръки)	38
7.2	Законосъобразни процедури (право на изслушване и достъп до преписка)	39

Предговор

От 4 ноември 2014 г. Европейската централната банка (ЕЦБ) има изключителната компетентност да предоставя и отнема лицензи за всички кредитни институции, установени в държавите членки на ЕС, които участват в единния надзорен механизъм (ЕНМ).¹ Тази компетентност се упражнява посредством оценка, която се извършва съвместно с националните компетентни органи (НКО).

Настоящото Ръководство за заявленията за лиценз се прилага за всички заявления за издаване на лиценз за кредитна институция съгласно Регламента за капиталовите изисквания (РКИ)², включително, но не само, първоначални лицензи за кредитни институции, заявления за мостови банки и за разширяване на обхвата на лиценз. Една от първостепенните му цели е да повиши осведомеността и да направи законодателната рамка, критериите за оценка и процедурите за създаване на кредитни институции по-прозрачни и по-разбираеми. Друга негова цел е да осигури по-голяма последователност в издаването на лицензи за кредитни институции във всички държави в ЕНМ. Когато оценяват заявленията за издаване на лиценз, НКО и ЕЦБ ще вземат предвид размера, сложността, бизнес модела и рисковия профил на предвижданата институция.

Ръководството е замислено като практически инструмент в помощ на заинтересованите страни, участващи в подаването на заявления за лиценз, така че те да се ориентират и да ги съгласуват ефективно с приложимата в момента регулаторна рамка, включително регламенти или директиви на ЕС и национални закони, както и с техническите стандарти и насоки, издадени от Европейския банков орган (ЕБО). В него е представена и информация, извлечена от практическия опит от създаването на ЕНМ насам. В ръководството не се въвеждат правно обвързващи изисквания и то не замества съответните правни изисквания съгласно законодателството на Съюза или национално законодателство. Освен това не следва да се счита, че в него се въвеждат нови правила или изисквания в сравнение с действащото законодателство на Съюза или национално законодателство.

Ръководството заменя предишното Ръководство за оценяване на заявления за лицензи за банкова дейност, публикувано през 2019 г. То ще бъде подлагано редовно на преглед, така че да се вземат предвид i) текущите тенденции в надзорите практики, що се отнася до издаването на лицензи, ii) развитието на нормативната уредба в Европа и в международен план, и iii) нови тълкувания

¹ В настоящия документ термините „лиценз“ и „разрешение“ се използват като синоними. Същото се отнася и за термините „банка“ и „кредитна институция“.

² Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1).

на Директивата за капиталовите изисквания (ДКИ)³ от Съда на Европейския съюз.

Освен ако не е изрично посочено в текста, в ръководството се използва същата терминология като в РКИ, ДКИ и Насоките на Европейския банков орган относно обща методика за оценка за издаване на лиценз за кредитна институция съгласно член 8, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС (EBA/GL/2021/12) (EBA CAM)⁴.

³ Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 338).

⁴ Връзка към EBA CAM.

1 Правна рамка за оценяването на заявления за издаване на лиценз в единния надзорен механизъм

1.1 Регламент за ЕНМ и Рамков регламент за ЕНМ

Съгласно член 4, параграф 1, буква а) от Регламента за ЕНМ⁵ ЕЦБ е единственият орган, компетентен да издава лицензи за извършване на дейност като кредитна институция. Член 6, параграф 4 и член 14 от Регламента за ЕНМ предвиждат тази компетентност да се прилага както спрямо значимите институции под прекия надзор на ЕЦБ, така и спрямо по-малко значимите институции под прекия надзор на НКО.

В Рамковия регламент за ЕНМ⁶ (членове 73–79) се описват практическите правила за оценяване на заявленията с акцент върху съответните роли на НКО и ЕЦБ в процеса.

1.2 Право на Съюза и национално право

Съгласно член 4, параграф 3 от Регламента за ЕНМ, за да изпълнява задачите си по надзора, ЕЦБ трябва да прилага цялото приложимо право на Съюза, а когато то се състои от директиви – националното законодателство, с което са транспонирани. Изискванията за лицензиране са изложени основно в член 8 от ДКИ (и в член 8а от ДКИ за кредитните институции, посочени в член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ), както и в членове 10–14 от ДКИ.

Тези членове представляват разпоредби за минимална хармонизация, което означава, че могат да бъдат наложени допълнителни изисквания за лицензиране съгласно националното право. Ето защо, когато взема решения за лицензиране в рамките на ЕНМ, ЕЦБ прилага изискванията за лицензиране в националното законодателство, с което се транспонират съответните разпоредби на ДКИ.

ЕЦБ прилага всички релевантни актове на Съюза, приети от Европейската комисия, въз основа на разработените от ЕБО стандарти. По-специално, тя прилага регулаторните технически стандарти (РТС) по отношение на информацията, която заявителите трябва да представят на компетентните органи, когато кандидатстват за лиценз за кредитна институция (Делегиран

⁵ Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ L 287, 29.10.2013 г., стр. 63).

⁶ Регламент (ЕС) № 468/2014 на Европейската централна банка от 16 април 2014 г. за създаване на рамката за сътрудничество в единния надзорен механизъм между Европейската централна банка и националните компетентни органи и с определените на национално равнище органи (Рамков регламент за ЕНМ) (ЕЦБ/2014/17) (ОВ L 141, 14.5.2014 г., стр. 1).

регламент на Комисията за лицензирането)⁷, и техническите стандарти за изпълнение (ТСИ), свързани с образците за подаване на тази информация (Регламент за изпълнение на Комисията относно лицензирането)⁸. Наред с подробен списък с информация, която трябва да се представи в заявленията за лиценз, техническите стандарти съдържат формуляр, който да се използва при тяхното подаване, както и съответните процедури и изисквания за това.⁹

Инвестиционни посредници

Когато заявителят е инвестиционен посредник от клас 1¹⁰, ЕЦБ прилага РТС на ЕБО, в които се уточнява каква информация трябва да се предоставя за лицензирането на инвестиционни посредници като кредитни институции.¹¹

1.3 Насоки на ЕБО относно обща методика за оценка

ЕЦБ спазва и прилага Насоките на ЕБО за обща методика за оценка (CAM). Те трябва да се използват от компетентните органи в целия Съюз за целите на издаването на лиценз за кредитна институция и в тях се обясняват изискванията за лицензиране, посочени в членове 10–14 от ДКИ.¹²

⁷ Делегиран регламент (ЕС) 2022/2580 на Комисията от 17 юни 2022 година за допълнение на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета с регулаторни технически стандарти за определяне на сведенията, която трябва да се предоставят в заявлението за лиценз за кредитна институция, и на пречките, които могат да възпрепятстват надзорните органи ефективно да упражняват надзорните си функции (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 64).

⁸ Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/2581 на Комисията от 20 юни 2022 година за определяне на технически стандарти за изпълнение за прилагането на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на предоставянето на информация в заявленията за лиценз на кредитна институция (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 86.).

⁹ Следва да се отбележи, че в някои, но не във всички държави членки поднадзорните лица и трети страни могат да подават информация, свързана със заявления за издаване на лиценз, в [портала на ЕНМ](#).

¹⁰ Инвестиционните посредници от клас 1 са предприятия, които отговарят на определението в член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ. Те са различни от инвестиционните посредници от клас 2 и клас 3, чиято дейност е уредена главно от [Регламент \(ЕС\) 2019/2033 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година относно пруденциалните изисквания за инвестиционните посредници и за изменение на регламенти \(ЕС\) № 1093/2010, \(ЕС\) № 575/2013, \(ЕС\) № 600/2014 и \(ЕС\) № 806/2014 \(ОВ L 314, 5.12.2019 г., стр. 1\) \(Регламент за инвестиционните посредници\); и \[Директива \\(ЕС\\) 2019/2034 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година относно пруденциалния надзор върху инвестиционните посредници и за изменение на директиви 2002/87/ЕО, 2009/65/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС и 2014/65/ЕС \\(ОВ L 314, 5.12.2019 г., стр. 64\\) \\(Директива за инвестиционните посредници\\)\]\(#\).](#)

¹¹ Делегиран регламент (ЕС) 2022/2579 на Комисията от 10 юни 2022 година за допълнение на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на регулаторните технически стандарти за определяне на информацията, която по силата на член 8а от същата директива кандидатстващите за лиценз дружества трябва да предоставят в заявлението си (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 61).

¹² За повече подробности вижте [таблицата на съответствието](#), която показва кои компетентни органи спазват Насоките относно обща методика за оценка за издаване на лиценз за кредитна институция съгласно член 8, параграф 5 от Директива 2013/36/ЕС.

2 Общи принципи на лицензиране

2.1 Орган, контролиращ достъпа до извършване на банкова дейност

От гледна точка на пруденциалния надзор целта на изискването за лицензиране поначало е да не се допусне влизането на банковия пазар на субекти, които няма да бъдат сигурни и солидни или биха могли да застрашат стабилността на финансовата система. Когато издава лицензи на кредитни институции, ЕЦБ действа като контролиращ достъпа орган. Нейната задача е да направи необходимото влизането на банковия пазар институции да са устойчиви и да отговарят на националните правни изисквания и правните изисквания на Съюза. За тази цел оценката на ЕЦБ е насочена към равнището на капитала на кредитните институции заявителите, към техния план за дейността, бизнес модел и организационна структура, както и към пригодността на ръководството им и на релевантните акционери.

2.2 Открита и изчерпателна комуникация

Заявлението за лиценз за банкова дейност бележи началото на жизнения цикъл на една кредитна институция (или на значителна промяна в него) и съответно на комуникацията между нея и надзорния орган. Надзорните органи изискват от всеки заявител да подготви точно и пълно своето заявление, като същевременно споделя сведения открито и бързо, за да помогне на надзорните органи да вземат информирано решение. Ако заявителите подадат непълни уведомления или не отговорят задоволително на искания за допълнителна информация, това може да доведе до забавяне. Надзорните органи поддържат редовна комуникация със заявителите в целия ход на процедурата.

2.3 Последователност

След въвеждането на европейски банков надзор през 2014 г. стана ясно, че между държавите членки на ЕС има разлики в начина, по който се тълкува рамката за лицензиране, и в начина ѝ на прилагане при оценката на заявления за лицензи. От създаването на ЕНМ и съответно на европейския банков надзор насам ЕЦБ и НКО имат ключова роля за осигуряването на по-голяма последователност в издаването на лицензи на кредитни институции във всички участващи държави.

Настоящото ръководство се отнася конкретно за заявленията за нови лицензи или за разширяване на обхвата на лицензи.

2.4 Оценка според всеки отделен случай и пропорционалност

При всяко заявление за лиценз следва да се вземат предвид всички релевантни обстоятелства. Това включва принципа на пропорционалност в съответствие с критериите, посочени в раздел 4.1(i) от ЕВА САМ. Компетентните органи съответно оценяват обхвата и задълбочеността на изискваната информация съгласно приложимите закони. Например при заявления, засягащи иновативни или сложни дейности, ще бъде необходима повече информация, отколкото ако те са стандартни или добре установени.

3 Процедура

Съгласно рамката за ЕНМ процедурата за издаване или разширяване на банков лиценз е от типа на така наречените „общи процедури“.¹³ Входната точка за всички заявления е националният надзорен орган на държавата, където е установена или ще бъде установена новата банка съгласно предвиденото в член 14, параграф 1 от Регламента за ЕНМ, независимо дали са изпълнени критериите за значимост. Съответният национален надзорен орган и ЕЦБ си сътрудничат тясно в целия ход на процедурата, като окончателното решение се взема от ЕЦБ.¹⁴ Когато националният компетентен орган на държава членка, чиято парична единица не е еврото, е установил тясно сътрудничество с ЕЦБ, решението за лицензиране се взема от него според указания от ЕЦБ.¹⁵

Диаграма 1

Процедура по издаване на лиценз

3.1 Приложими срокове

Има три основни етапа за всяко заявление за лиценз:

- подготвителен етап;
- етап на кандидатстване;
- издаване на решение.

В член 15 от ДКИ се указва максималният срок, в който компетентният орган трябва да одобри или отхвърли заявление за лиценз (решението трябва да бъде взето до 12 месеца от получаването на заявлението). Не всички държави членки обаче са транспонирали еднакво ДКИ в националното си право. Вследствие на това отправният момент и графикът за заявлението за лиценз могат да се различават в отделните държави членки. Същото се отнася за максималния срок за оценка, който може да бъде по-кратък от максималните 12 месеца, посочени в член 15 от ДКИ. В някои държави членки за негово начало се счита получаването на заявлението от НКО, дори то да е непълно.¹⁶ В други процедурата не стартира, докато надзорният орган не счете

¹³ „Общи процедури“ означава съвместен процес, в който НКО получава заявлението, след което оценката се извършва от него и от ЕЦБ. ЕЦБ взема окончателното, задължително решение. От самото начало ЕЦБ и НКО работят в тясно сътрудничество, за да се осигури последователност, ефикасност и изчерпателност.

¹⁴ Съгласно член 14, параграф 2 от Регламента за ЕНМ в някои специфични случаи процедурата по лицензиране приключва с решение на НКО. Това се отнася до случаите, в които НКО издава отрицателно решение по заявление за лицензиране, без намеса от страна на ЕЦБ.

¹⁵ Член 7, параграф 4 от Регламента за ЕНМ.

¹⁶ „Начало 1“ в Диаграми 2 и 3.

заявлението за завършено.¹⁷ По същия начин използването на периоди на временно преустановяване на процедурата може да е различно в различните държави членки. При тези ограничения, доколкото е възможно, се прилага следният хармонизиран подход от три етапа.

3.1.1 Подготвителен етап

Обикновено надзорните органи провеждат обсъждания със заявителя преди официалното подаване на заявлението за лиценз с цел i) да обяснят процедурата и изискванията за информация; ii) да установят например дали лицензът за кредитна институция е подходящото разрешение за субекта; iii) да извършат преглед на ефективното представяне на планове за лицензиране; и iv) да посочат каквито и да е първоначални опасения от пруденциална гледна точка. Тази практика осигурява по-гладък процес, а опитът показва, че такъв ранен диалог може да допринесе за намаляване на броя на исканията за допълнителна информация от надзорния орган към заявителя. Освен това става възможно потенциални източници на опасения да бъдат установени на ранен етап и заявителят да може да предприеме мерки по всякакви проблеми, преди да подаде „окончателното заявление“. Също така има възможност да се определят ясни етапни цели, така че заявителят да може да планира по-добре процеса на кандидатстване.

Диаграма 2

График, подготвителен етап

ЕЦБ счита, че е добра практика в обсъжданията в предварителния етап да участват подходящите лица от страна на заявителя. Това означава лица на ръководни или високи позиции, които могат да вземат решения, както и лица с достатъчно оперативни познания по въпросите, които налагат навлизане в подробности. Заявителите обикновено разполагат с ясен план и са предприели

¹⁷ „Начало 2“ в Диаграми 2 и 3.

необходимите предварителни проучвания и планиране, така че да могат да проведат съдържателен диалог за плановете си с надзорните органи.

Коментарите на надзорните органи от този етап не предопределят резултата от етапа на кандидатстване и последващото решение на ЕЦБ.

Подготвителният етап дава възможност на заявителя да оцени мащаба и времевата рамка на проекта. След това заявителят може да реши дали да прекъсне процедурата или да продължи към следващия етап и да подаде официално заявление пред НКО. Както и при официалните заявления (вижте по-долу), ЕЦБ счита за добра практика предварителните да бъдат подадени под формата на проект в [портала на ЕНМ](#).^{18,19,20}

3.1.1.1 Етап на кандидатстване

Входната точка винаги е НКО. ЕЦБ счита, че е добра практика заявлението да се подава чрез портала на ЕНМ (или в съответствие с правилата и процедурите на съответния НКО). Подаването на заявлението чрез портала на ЕНМ носи ползи на заявителите. Например, то дава възможност за по-голяма прозрачност и сигурен, ефикасен начин за комуникация с надзорния орган.

Така заявлението може да бъде обработено бързо и ефикасно и административното бреме намалява.

¹⁸ Вижте [режима на използване на портала на ЕНМ за надзорни заявления](#).

¹⁹ Вижте [краткото ръководство за надзорните заявления, подавани посредством портала на ЕНМ](#).

²⁰ В някои държави е възможно от заявителите да се изисква да подават уведомления или заявления по алтернативни канали в допълнение към портала на ЕНМ или вместо в него. Това може да се дължи на конкретни изисквания по националното административно законодателство, що се отнася до спазването на формални правила в комуникацията с държавните органи. На заявителите се препоръчва да проверят местните правни разпоредби, за да осигурят спазване на подобни специфични за държавата задължения.

Диаграма 3

График, етап на кандидатстване

По всяко време в хода на оценката НКО и ЕЦБ може да поискат от заявителя допълнителна информация. На етапа на кандидатстване често става ясно, че за изясняването и анализа на заявлението са необходими допълнителни подробности. В зависимост от приложимото национално право такива искания за допълнителна информация може да доведат до това процедурата да бъде спряна и законовият срок да бъде отложен.

Заявителят може по всяко време да оттегли заявлението и да уведоми съответно НКО.

Ако заявителят не оттегли заявлението, процедурата завършва или с решение на НКО да го отхвърли (когато изискванията за лицензиране според националното законодателство не могат да бъдат изпълнени), или, ако НКО е изпратила на ЕЦБ проектопредложение да одобри лиценза (в който случай ще е уведомила съответно заявителя) – с решение на ЕЦБ да одобри или отхвърли заявлението въз основа на собствената ѝ оценка и на проектопредложението на НКО.²¹

Примерен график за типично заявление за лиценз

- Група А решава да създаде ново дъщерно предприятие – банка Х.
- Група А се свързва с националния компетентен орган в държавата членка, в която предстои да бъде установена банката Х, и провежда няколко подготвителни срещи с него и евентуално с ЕЦБ, на които се обяснява процедурата и се уточнява каква информация трябва да се подаде със заявлението.

²¹ Член 8 от ДКИ и член 4, параграф 1, **буква а)** и член 14 от Регламента за ЕНМ.

- Група А официално подава пред НКО заявлението си за лиценз на кредитна институция за банката Х.
- Срокът започва да тече от първоначалното подаване на заявлението (съгласно член 15 от ДКИ компетентният орган трябва да вземе решение до шест месеца от получаването на пълното заявление и във всеки случай не по-късно от 12 месеца от датата на първоначалното подаване).
- В етапа на оценка НКО съвместно с ЕЦБ установява, че в преписката по заявлението липсва важна информация. Тогава НКО отправя официално искане до заявителя да я предостави. За да се осигури своевременна оценка на заявлението, заявителят следва да отговори възможно най-бързо на исканията за допълнителна информация.
- В случай че това се предвижда в националното право, искането за допълнителна информация води до временно спиране на процедурата и прекъсване в графика.
- Щом група А предостави липсващата информация, процедурата се подновява, а законовият срок се удължава с толкова дни, колкото е продължило прекъсването, в случай че това е предвидено в националното право.
- Възможно е надзорните органи да изискат допълнителна информация (и поради тази причина да спрат процедурата, ако това е предвидено в националното право) няколко пъти в хода на оценката.
- След като НКО извърши оценката, вариантите са два: i) НКО предлага на ЕЦБ на банката Х да бъде издаден лиценз, или ii) НКО отхвърля заявлението въз основа на националното право и уведомява заявителя за това.²² ЕЦБ взема решение въз основа на собствената си оценка и на проектопредложението на НКО за лиценз, в приложимия законов срок и като взема предвид периодите на прекъсване, ако има такива.²³

3.2 Синхронизиране на успоредни процедури

Когато процедурата по издаване на лиценз породи свързани процедури, ЕЦБ се стреми да осигури синхронизираното им оценяване.²⁴ Когато участват няколко НКО, заявителят следва своевременно да подаде необходимите заявления към всички релевантни НКО, за да осигури синхронизиране във всички държави. ЕЦБ счита за добра практика заявителите да проведат предварително обсъждане с надзорните органи, особено при сложни процедури (вижте частта за подготвителни етап в раздел 3.1 по-горе,

²² Вижте членове 73–78 от Рамковия регламент за ЕНМ.

²³ Възможно е ЕЦБ, въз основа на собствената си оценка, да отхвърли заявлението и съответно да издаде отрицателно решение.

²⁴ Свързани процедури, които може да породи процедурата по лицензиране, са например паспортизацията, оценка на значимостта, одобряване или освобождаване от изискване на (смесен) финансов холдинг и придобиване на квалифицирано дялово участие.

„Приложими срокове“). Това може да им помогне да се запознаят по-добре с процедурните изисквания и да предприемат на ранен етап действия по отношение на потенциални трудности. Така процесът може да бъде по-координиран, особено когато са засегнати повече от една държави.

Инвестиционни посредници

Процедурата по издаване на лиценз на инвестиционен посредник, който отговаря на изискванията за кредитна институция, също би могла да предизвика свързани процедури. Макар че те по принцип би трябвало да се координират по същия начин като процедурите по лицензиране на класическите кредитни институции, следва да се отбележи, че при инвестиционните фирми лицензирането може да подлежи на допълнителни специфични процедурни изисквания. Например при издаването на лиценз за кредитна институция към субекта престава да се прилага режимът за паспортизиране по Директивата за пазарите и финансовите инструменти²⁵ и приложим става режимът по ДКИ. Следователно се изискват нови уведомления за паспортизиране и в идеалния случай графикът на процедурата по паспортизиране и решението за издаване на лиценз за кредитна институция се синхронизират, за да се избегне объркване в операциите.

²⁵ Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

4 Обхват на заявленията за издаване на лиценз

Ролята на ЕЦБ в процедурата по лицензиране се изразява в следното:

- да провери дали субектът отговаря на определението за кредитна институция, посочено в член 4, параграф 1, точка 1 от РКИ, и съвместно с НКО да се увери, че към момента на издаването на лиценза са изпълнени всички правни изисквания;
- след това да издаде лиценз за кредитна институция при създаването на субекта или, ако е приложимо, да промени съдържанието на съществуващ лиценз, например що се отнася до обхвата на разрешените банкови дейности (в държавите, където липсва всеобщият режим на лицензиране).

Надзорните органи трябва да подложат на индивидуална оценка всяка ситуация и транзакция, която би могла да окаже въздействие върху необходимостта дадена институция да притежава лиценз на кредитна институция, за да се увери дали се изисква именно лиценз, а не друга форма на надзорно одобрение. Тези аспекти са обяснени по-подробно в следващите раздели.

4.1 Определение за кредитна институция

Съгласно член 4, параграф 1, точка 1 от РКИ „кредитна институция“ означава предприятие, чийто предмет на дейност е сред изброените по-долу:

- (а) приема депозити или други възстановими средства от обществеността и отпуска кредити за своя собствена сметка;
- (б) извършва някоя от дейностите, посочени в приложение I, раздел А, точки 3 и 6 към Директивата относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ), без обаче да е дилър на стоки или квоти за емисии, нито предприятие за колективно инвестиране, застрахователно предприятие или инвестиционен посредник, за който е предоставено освобождаване от изискването за лицензиране като кредитна институция в съответствие с член 8а от ДКИ, и при съблюдаване на определени количествени прагове.

Буква а) по-горе се отнася до „класически кредитни институции“, а буква б) се отнася до „инвестиционни посредници от клас 1“.²⁶

²⁶ Вижте бележка под линия 10.

4.1.1

Приемане на депозити или други възстановими средства от обществеността и отпускане на кредити за своя собствена сметка

Член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от РКИ гласи, че за да се смята предприятието за кредитна институция, дейността му трябва да включва, събирателно, две основни банкови дейности: (i) приемане на депозити или други възстановими средства от обществеността и (ii) отпускане на кредити за своя собствена сметка.

Основните компоненти на това определение за кредитна институция (като „депозити“, „други възстановими средства“, „отпускане на кредити“ и „обществеността“) не са определени в РКИ. Единственото определение на понятието „депозит“ в правото на Съюза се съдържа в член 2, параграф 1, точка 3 от Директивата относно схемите за гарантиране на депозити (ДСГД)²⁷. Освен това тези термини са определени по различен начин в националното законодателство на държавите членки.²⁸

Без да се засяга определението на тези термини в националното законодателство, в раздел 5.1 от ЕВА САМ се посочват основните аспекти, които трябва да се вземат предвид при тълкуването им, така че те да се разбират по един и същи начин от всички компетентни органи.²⁹

Получените във връзка с конкретни услуги средства, например за платежни услуги или емитиране на електронни пари, са изрично изключени от понятието за депозит.³⁰ Затова заявителите, които предоставят само такива услуги, не следва да се смятат за кредитни институции.

²⁷ Директива 2014/49/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно схемите за гарантиране на депозити (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 149), както е транспонирана в националното законодателство. Съгласно член 2, параграф 1, точка 3 от ДСГД: „депозит“ означава кредитно салдо, което се получава в резултат на средства, оставени по сметка, или от временни положения, произтичащи от обичайни банкови транзакции, и което дадена кредитна институция трябва да изплати съгласно приложимите законови и договорни условия, включително срочен депозит и спестовен депозит, с изключение на кредитно салдо, във връзка с което:

(а) съществуването му може да се докаже само с финансов инструмент по смисъла на определението в член 4, точка 17 от Директива 2004/39/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, освен ако не е спестовен продукт, удостоверен с депозитен сертификат, издаден на поименно посочено лице, и съществуващ в държава членка към 2 юли 2014 г.;

б) главницата му не подлежи на изплащане по номинална стойност;

в) главницата му подлежи на изплащане по номинална стойност само съгласно специална гаранция или споразумение с кредитната институция или трето лице.“

²⁸ Вижте също Становище на Европейския банков орган за компоненти на определението за кредитна институция съгласно член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 575/2013 и за аспекти от обхвата на разрешението (ЕВА/ОР/2020/15).

²⁹ Вижте също споменатото в предходната бележка под линия становище на ЕБО.

³⁰ За повече информация вижте член 18, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35), съгласно който получените от платежни институции средства от потребители на платежни услуги не представляват влог; и член 6, параграф 3 от Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (ОВ L 267, 10.10.2009 г., стр. 7)..

Инвестиционни посредници

Що се отнася до инвестиционните посредници от клас 1, предвид определението за „кредитна институция“ в член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ, приемането на депозити или други възстановими средства от обществеността и отпускането на кредити за своя собствена сметка не е изискване да се считат за кредитни институции. При спазване на разпоредбите на националното законодателство инвестиционен посредник от клас 1, който възнамерява да предлага традиционни банкови услуги (*т.е.* приемане на влогове и отпускане на кредити) в допълнение към предоставянето на инвестиционни услуги, се нуждае от лиценз за класическа кредитна институция в съответствие с член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от РКИ. Той трябва да получи това разрешение или на етапа на първоначалното заявление, или по-късно, като поиска разширяване на предоставения му лиценз въз основа на съответствието му с определението в член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ.³¹

4.1.2 Съответствие с определението

Що се отнася до класическите кредитни институции, предприятието трябва да извършва и двете определящи дейности (т.е. i) приемане на депозити или други възстановими средства и ii) отпускане на кредити), за да се смята за кредитна институция.^{32,33,34,35} По-специално, ако извършването на тези две съществени банкови дейности не е ясно изразено, ЕЦБ ще проучи първопричините за това и ще проведе целенасочен анализ.

Въпреки че заявителят трябва в крайна сметка да започне да извършва и двете дейности, за да се смята за кредитна институция, може да се допусне

³¹ Вижте съображение 40 от Регламента за инвестиционните посредници: „Големите инвестиционни посредници, преобразувани в кредитни институции, следва да имат право да приемат депозити или други възстановими средства от обществеността и да отпускат кредити за своя собствена сметка само след като са получили лиценз за тези дейности в съответствие с Директива 2013/36/ЕС. Извършването на всички подобни дейности, включително приемането на депозити или други възстановими средства от обществеността и отпускането на кредити за своя собствена сметка, не следва да бъде необходимо изискване, за да се смятат предприятията за кредитни институции. Промяната в определението на кредитна институция, въведена с този регламент, следва съответно да не засяга националните режими за лицензиране, прилагани от държавите членки в съответствие с директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/2034, включително евентуалните разпоредби, които държавите членки могат да смятат за подходящи за поясняване на дейностите, които големите инвестиционни посредници, попадащи в обхвата на измененото определение на кредитни институции, имат право да извършват.“

³² ЕЦБ взема под внимание становището на ЕБО; вижте [Становище на Европейския банков орган по въпросите, свързани с периметъра на кредитните институции](#) (ЕВА/ОР/2014/12).

³³ ЕЦБ взема под внимание становището на ЕБО; вижте [Становище на Европейския банков орган за компоненти на определението за кредитна институция съгласно член 4, параграф 1, точка 1, буква а\) от Регламент \(ЕС\) № 575/2013 и за аспекти от обхвата на разрешението](#) (ЕВА/ОР/2020/15).

³⁴ Ако цялостната пруденциална рамка за кредитните институции не е най-правилната и подходяща рамка за планираните дейности и съществува по-подходящ нарочен нормативен режим (например емитиране на електронни пари и платежни услуги), съответният национален компетентен орган (или органи) посочва това обстоятелство.

³⁵ Националното законодателство може да предвижда по-голям брой финансови дейности, подлежащи на лицензиране, отколкото са изброени в Приложение I към ДКИ. За повече подробности вижте Раздел 4.2.4 от настоящото Ръководство.

известна гъвкавост през периода на поетапното им въвеждане (например първите 12 месеца) след предоставяне на лиценза.

Ако бизнес планът не позволява редовно провеждане и на двете определящи дейности след разумен срок за добавянето им, заявителят следва да преразгледа заявлението си за лиценз за кредитна институция и да провери дали друг нормативен режим например не би бил по-подходящ за него.

4.2 Случаи, в които се изисква процедура за издаване на лиценз

4.2.1 Издаване на нов лиценз

Разрешението за извършване на дейност на класическа кредитна институция се прилага за дейностите, посочени в определението за кредитна институция по член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от РКИ, и включва всички дейности, които подлежат на взаимно признаване съгласно приложение I към ДКИ (вижте карето „Списък на дейностите, подлежащи на взаимно признаване“ по-долу).

Разрешението важи и за други регламентирани дейности, за които в националното право с пруденциална цел се изисква издаване на лиценз.

Списък на дейностите, подлежащи на взаимно признаване

Поместеният в приложение I към ДКИ списък на дейностите, подлежащи на взаимно признаване, обхваща следното:

1. Приемане на влогове и други възстановими средства.
2. Кредитиране, включително: потребителски кредити, договори за кредит, свързани с недвижимо имущество, факторинг със или без право на обратен иск, финансиране на търговски транзакции (включително форфетиране).
3. Финансов лизинг.
4. Платежни услуги съгласно определението в член 4, параграф 3 от Директива (ЕС) 2015/2366.
5. Издаване и администриране на други платежни средства (например пътнически чекове и банкови трати), доколкото такава дейност не е обхваната от точка 4.
6. Гаранции и ангажменти.
7. Търгуване за собствена сметка и за сметка на клиенти с: (а) инструменти на паричния пазар (чекове, менителници, депозитни сертификати и други);

(б) валута; (в) финансови фючърси и опции; (г) валутни и лихвени инструменти; (д) превърхълими ценни книжа.

8. Участие в емисии на ценни книжа и предоставяне на услуги във връзка с такива емисии.
9. Консултиране на предприятия относно структурата на капитала, отрасловата стратегия и свързани с това въпроси и съвети, както и услуги във връзка със сливания и закупуване на предприятия.
10. Парична брокерска дейност.
11. Управление на портфейли и консултиране.
12. Съхранение и управление на ценни книжа.
13. Услуги, свързани с оценка на кредитната история на клиенти.
14. Услуги за доверително пазене.
15. Емитиране на електронни пари, включително токени за електронни пари, съгласно определението в член 3, параграф 1, точка 7 от Регламента относно пазарите на криптоактиви (РПКА)³⁶.
16. Издаване на токени, обезпечени с активи, съгласно определението в член 3, параграф 1, точка 6 от РПКА.
17. Услуги за криптоактиви съгласно определението в член 3, параграф 1, точка 16 от РПКА.³⁷

Инвестиционни посредници

Инвестиционните посредници от клас 1 са лицензирани като кредитни институции съгласно член 8а от ДКИ, въведен с член 62 от Директивата за инвестиционните посредници. Този лиценз им позволява да продължат да извършват дейностите, посочени в член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ, ако е изпълнено едно от следните условия.

1. Инвестиционните посредници, които отговарят на количествените изисквания, посочени в член 4, параграф 1, точка 1, буква б), подточки i) и ii) и качествените изисквания, изложени в член 4, параграф 1, точка 1, буква б), подточка iii) от РКИ, може да продължат да извършват тези дейности, стига да са подали заявление за лиценз за кредитна институция преди 27 декември 2020 г.

³⁶ Регламент (ЕС) 2023/1114 на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 2023 г. относно пазарите на криптоактиви и за изменение на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 1095/2010 и на директиви 2013/36/ЕС и (ЕС) 2019/1937 (ОВ L 150, 9.6.2023 г., стр. 40).

³⁷ Когато съдържат позоваване на финансовите инструменти, предвидени в раздел В от приложение I към ДПФИ, услугите и дейностите, изложени в раздели А и Б от приложение I към тази директива, също са обект на взаимно признаване в съответствие с ДКИ.

2. Инвестиционните посредници, които не отговарят на гореспоменатите количествени и качествени изисквания, може да продължат да изпълняват тези дейности най-късно до настъпване на едно от двете събития, определени в член 8а, параграф 1, буква а) или б) от ДКИ. Тези разпоредби позволяват на инвестиционните посредници, които предлагат инвестиционни услуги на клиенти в други държави членки съгласно свободното предоставяне на услуги или чрез учредяване на клонове в държави членки, различни от държавата членка по произход, да продължат да ги предоставят съгласно режима за паспортизиране по ДПФИ до получаване на разрешението за кредитна институция.

След като инвестиционните посредници от клас 1 получат лиценз за кредитни институции по член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ, те ще започнат да се ползват от системата за банков паспорт съгласно определението в член 35 и последващите разпоредби на ДКИ, което им дава възможност да продължат да извършват дейностите по търгуване за собствена сметка и поемане на емисия на финансови инструменти, и/или предлагане за първоначална продажба на финансови инструменти при условията на безусловно и неотменимо задължение. Онези, които стават инвестиционни посредници от клас 1 (защото са надхвърлили праговете, заложи в член 4, параграф 1, точка 1, буква б), подточки i) – iii) от РКИ, или поради промени в бизнес модела си), трябва да подадат заявление за лиценз като кредитна институция, за да се спазят пруденциалните изисквания на рамката на РКИ/ДКИ. Дали инвестиционните посредници от клас 1 могат да бъдат лицензирани да извършват дейностите, описани в приложение I към ДКИ, зависи от националното законодателство, с което е транспониран член 8а от ДКИ.

4.2.2 Универсален лиценз или лицензиране за дейност

В някои държави, участващи в ЕНМ³⁸, се прилага понятие за универсален лиценз. Това означава, че решението на ЕЦБ да предостави лиценз важи за всички дейности, изброени в приложение I към ДКИ и изложени в карето “Списък на дейностите, подлежащи на взаимно признаване” по-горе. В други държави членки лицензът се издава за отделни дейности и обхваща само онези, за които е предоставен (вижте раздел 5.2 от ЕВА САМ).

Инвестиционни посредници

Националното законодателство определя до каква степен инвестиционните посредници от клас 1 могат да бъдат лицензирани за дейности, различни от посочените в раздел А, точки 3 и 6 от приложение I към ДПФИ, а именно дейностите, включени в определението в член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ.

³⁸ Белгия, Естония, Ирландия, Гърция, Испания, Франция, Италия, Кипър, Латвия, Люксембург, Малта, Нидерландия и Португалия.

4.2.3 Промяна на седалище/място на регистрация от една държава от ЕНМ в друга

Разрешението се предоставя въз основа на правото на Съюза, транспонирано в действащото национално законодателство. Затова в случаите, когато една кредитна институция възнамерява да смени мястото си на регистрация или да прехвърли седалището си в друга страна (например друга държава от ЕС, която участва в ЕНМ), самият лиценз не може просто да се прехвърли. Вместо това кредитната институция ще трябва да получи нов лиценз от ЕЦБ в съответствие с националното право на държавата, където ще бъде преместено седалището.

4.2.4 Изискване за лицензиране по националното право

Регламентираните от националното право дейности може да надхвърлят изброените в приложение I от ДКИ и посочени в горното каре. Ето защо, когато съгласно националното право се изисква дадена кредитна институция да придобие лиценз, преди да започне да извършва определена финансова дейност, е необходимо ЕЦБ да вземе решение по лицензиране дори ако дейността не е сред изброените в приложение I от ДКИ, доколкото съгласно правото на ЕС това изискване за лиценз е свързано с надзорна функция, възложена на ЕЦБ.³⁹

4.2.5 Разширяване на обхвата на лиценза

При лицензиране на отделни дейности кредитната институция съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1, буква а) от РКИ трябва да подаде заявление за разширяване на обхвата на лиценза, ако възнамерява да предприеме i) нова регламентирана дейност, посочена в приложение I към ДКИ и представена в карето „Списък на дейностите, подлежащи на взаимно признаване“ по-горе, която все още не е обхваната от текущия лиценз, или ii) нова регламентирана дейност, която съгласно националното право подлежи на лицензиране с пруденциална цел.

³⁹ Съгласно член 78, параграф 5 от Рамковия регламент за ЕНМ „решението за издаване на лиценз обхваща дейността на заявителя като кредитна институция, както е уредена в съответното национално право (...)“.

Инвестиционни посредници

За инвестиционните посредници от клас 1 разширяването на обхвата на лиценза е уредено в националното право (вижте каретата в раздел 4.2.1 и 4.2.2 по-горе относно инвестиционните посредници).⁴⁰

4.2.6 Промяна на категорията на лиценза

Когато в националното законодателство са предвидени различни категории лицензи в рамките на определението за кредитна институция в РКИ (например „стандартни“ и „специализирани“ кредитни институции), решението за лицензиране се издава въз основа на оценката на конкретните дейности, които ще се извършват в контекста на всяка категория. По принцип и в зависимост от разпоредбите на националното право смяната на категорията изисква различна оценка и затова следва да бъде издадено решение за лиценз.

4.2.7 Промяна на правната форма

Промяната на правната форма на една кредитна институция може да изисква лицензионна процедура, ако води до положение, при което действащият лиценз не обхваща в достатъчна степен стопанската дейност или други аспекти на субекта (или в изключителни случаи, когато може изобщо да няма лиценз). В този случай ще се изисква нов или разширен лиценз.

Ако промяната на правната форма не налага решение по лицензиране, е възможно все пак да са необходими други видове надзорни одобрения, например за промяна на учредителните документи (като устава) на кредитната институция.

⁴⁰ Ако инвестиционният посредник от клас 1 възнамерява да приема депозити или други възстановими средства от обществеността и да отпуска кредити за своя собствена сметка, то, в зависимост от конкретните обстоятелства и националното право, може да се наложи субектът да подаде заявление за промяна на лиценза, така че той да обхване дейностите, включени в определението в член 4, параграф 1, точка 1, буква а) на РКИ. Вижте също съображение 40 от Регламента за инвестиционните посредници и Делегиран регламент (ЕС) 2022/2579. Съгласно френското право например лицензът по член 4, параграф 1, точка 1, буква б) от РКИ е специализиран и такава специализирана кредитна институция „може да извършва само дейности, произтичащи от законовите и подзаконовите разпоредби, които се отнасят конкретно до нея, или от издаденото за нея решение за одобрение“ (член L513-1 от френския Парижен и финансов кодекс).

4.2.8 Прехвърляне на лицензи, сливания и разделяния, мостови банки и временни кредитни институции

По принцип лиценз, издаден на конкретно лице, не може да бъде прехвърлян на друго лице.

При сливания между две кредитни институции, които не са лицензирани за една и съща дейност, е необходимо ново решение за издаване на лиценз. Ако поглъщащата институция не е кредитна институция или не е лицензирана за определени дейности на поглъщаната институция (например защото универсален лиценз за банкова дейност не се прилага), е необходимо ново решение за издаване на лиценз или, в зависимост от конкретните изисквания в националното право, разширяване на обхвата на лиценза. Освен това може да е необходимо решенията по лицензионната процедура и други приложими (надзорни) одобрения за сливането да се вземат едновременно и евентуално от различни органи. ЕЦБ намира за добра практика заявителите да провеждат разговори с надзорните органи, преди да подадат заявлението, за да си изяснят на ранен етап от процеса процедурните аспекти, информационните изисквания и сроковете.

В членове 27з, 27и и 27й от ДКИ се уреждат обхватът, изискванията за уведомяване и критериите за оценка на сливанията и разделянията. Следва да се отбележи, че оценката на сливането или разделянето не се извършва като самостоятелна процедура, когато съвпада с лицензиране в съответствие с член 8 от ДКИ. Следователно в този случай оценката за лицензирането ще обхване и оценката на съответното сливане или разделяне, включително плана за изпълнение.

4.2.8.1 Мостови банки

При прехвърляне на дейности от кредитна институция към мостова банка в условия на реструктуриране (членове 40 и 41 от Директивата за възстановяване и реструктуриране на банки, ДВПБ⁴¹), мостовата банка подлежи на процедура по лицензиране, тъй като лицензът на реструктурирания субект не може да се прехвърля.⁴² В такива случаи, съгласно член 41, параграф 1 от ДВПБ, за кратък срок в началото на своята дейност мостовата банка може да бъде създадена и лицензирана, без да са спазени всички изисквания на ДКИ, когато това е необходимо за постигането на целите на реструктурирането. Ако реши да предостави такъв лиценз след

⁴¹ Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на рамка за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 190).

⁴² Мостовата банка е институция, която изцяло или частично е собственост на един или повече публични органи или която се контролира от органа за реструктуриране, и главната ѝ цел е да гарантира непрекъснатото предоставяне на основни финансови услуги на клиентите на проблемната институция и изпълнение на основни финансови дейности.

съответно искане от органа за реструктуриране, ЕЦБ посочва срока, през който мостовата институция е освободена от задължението за спазване на съответните изисквания (член 41, параграф 1 от ДВПБ).

Лицензирането на мостови банки се предприема в сътрудничество с други органи, най-вече Единния съвет по реструктуриране и/или националния орган за реструктуриране, в зависимост от ситуацията. Ако е необходимо, може да се включат и други органи.

4.2.8.2 Временни кредитни институции

Понякога за транзакциите е необходимо определени банкови дейности да бъдат обособени в нов субект, преди тези дейности да могат да се слеят с потенциален приобретател.⁴³ Тези субекти се наричат временни кредитни институции, защото обикновено съществуват само за кратко. Ако една временна кредитна институция отговаря на определението за кредитна институция по РКИ (т.е. прехвърлените дейности имат отношение към РКИ), тя трябва да бъде лицензирана като такава. Допуска се обаче изключение, според случая, когато очакваният срок на съществуване на временния субект отговаря на ограниченото време, необходимо за приключване на правните транзакции по сливането. В такива случаи ЕЦБ намира за добра практика заявителите да провеждат предварителни разговори с надзорните органи на ранен етап от процеса, преди да подадат заявлението.

⁴³ Пример за това е продажбата на дъщерно дружество от страна на група, при която определени негови дейности остават в групата. Дейностите, които ще останат в рамките на групата, могат например да бъдат изведени в ново юридическо лице и след това да се слеят с друг субект от групата.

5 Оценка

5.1 Общи изисквания

Надзорните органи оценяват всяко заявление за лиценз за извършване на дейност като кредитна институция, включително изменение на действащ лиценз (в т. ч. разширяване на обхвата на лиценза), и заявленията от инвестиционен посредник от клас 1 съгласно членове 10 до 14 от ДКИ, както са транспонирани в националното законодателство. Членовете са изложени по-подробно в раздели 7 до 10 от EBA CAM.

Надзорната оценка обхваща следните области:

- плана за дейностите, структурната организация и бизнес плана на кредитната институция заявител;
- капитал към момента на издаване на лиценза, включително размера, източниците и графика на капитализация на кредитната институция заявител;
- оценките за надеждност и пригодност на членовете на ръководния орган на кредитната институция заявител в тяхната управленска и надзорна роля;
- оценка на пригодността на преките и непреките акционери на кредитната институция заявител;
- съображения във връзка с борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма от пруденциална гледна точка (в рамките на ограниченията, обяснени в раздел 6 на настоящото ръководство).

В следващите раздели са разгледани тези области на оценката.

5.2 План за дейностите, организационна структура и бизнес план

В настоящия раздел се прави общ преглед на различните елементи, произтичащи от тълкуването на съответните политики.^{44,45} Той обхваща

⁴⁴ По-конкретно разделът обхваща въпросите от член 10, параграфи 1 и 2 от ДКИ за структурната организация и (управленския) ред на кредитната институция заявител, както и нейните процедури и механизми. Тук попада и член 13 от ДКИ, който се отнася до ефективното управление на заявителя.

⁴⁵ Съгласно Делегирания регламент на Комисията за лицензирането е необходимо да се гарантира, че управлението на кредитната институция заявител следва принципите на стабилност и благоразумие, а управленските й механизми са надеждни. В членове 5 и 7 от делегирания регламент, както и в приложение I към него, подробно са описани основните сведения, които трябва да се предоставят за провеждането на такава оценка. От гледна точка на оценката раздел 9 от EBA CAM се отнася до вътрешното управление на кредитната институция заявител. Вижте параграф 128 от EBA CAM за препратки към съответните насоки.

следните шест основни области: i) оценка на бизнес плана; ii) ръководен орган; iii) организационна структура; iv) рамка за вътрешен контрол и управление на риска; v) ИТ инфраструктура и политика в областта на ИКТ, оперативна устойчивост и план и политика за непрекъснатост на дейността; и vi) как е уредено възлагането на дейности на външни изпълнители.

5.2.1 Оценка на бизнес плана

В раздел 7 от ЕВА САМ са обяснени подробно методологията и компонентите, които компетентните органи следва да оценят, за да си създадат представа за жизнеспособността и устойчивостта на бизнес модела на заявителя, както и за способността му да спазва пруденциалните изисквания в рамките на хоризонта на планиране. Освен това Ръководството на ЕЦБ относно процедурите за квалифицирани дялови участия съдържа допълнителна информация за методологията, която се използва за надзорната оценка на бизнес плановете.⁴⁶

Един от нововъведените от ЕВА САМ елементи е очакването стресовият сценарий, който кредитната институция заявител трябва да подаде, да бъде „тежък, но правдоподобен“. За да се уверят в това, надзорните органи ще преценят дали стресовият сценарий като цяло е съизмерим с рисковия профил и бизнес модела на заявителя, както и с естеството, мащаба и сложността на дейността му, съгласно принципа на пропорционалността, заложен в гореспоменатите насоки. По-конкретно, надзорните органи ще подложат на оценка следното.

- Тежестта на допусканията за стреса, като разгледат общия статистически анализ за рискови фактори и параметри, включително вероятността да възникнат или честотата им, ако е приложимо.
- Използваните методологии за превръщане на сценариите в нормативни ефекти и ефекти върху икономическия капитал и по-специално за превръщане на рисковите фактори в съответни рискови параметри (например вероятност от неизпълнение, загуба при неизпълнение, отписвания, корекции на справедлива стойност и др.) Надзорните органи също така ще оценяват дали макроикономическите допускания са съгласувани най-малко с официалния консенсус за песимистичните прогнози или със сценариите от стрес тестовете на ЕБО за целия ЕС, където са налични/приложими.
- Дали се приема, че стресовите събития ще настъпят в момента от прогнозния период, в който ще окажат най-голямо въздействие.
- Околичествяването и оповестяването на нетното въздействие на извършените управленски действия (без преките или косвените разходи)

⁴⁶ Вижте [Ръководството относно процедурите за квалифицирани дялови участия](#) на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор.

заедно и поотделно, като вземат предвид и взаимовръзките между действията.

- Околичествяването и оповестяването на нетното въздействие на извършените управленски действия отделно от въздействието на стресовото събитие (т.е. въздействието на стресовия сценарий преди и след предприетите управленски действия).
- Отчитането на времето като фактор, когато се определя количествено нетното въздействие на управленските действия (например някои управленски действия изискват много малко време).
- Дали управленските действия биха се оказали недостъпни или икономически нецелесъобразни в случай на сътресение.
- Дали планът за изпълнението е реалистичен и надежден от пруденциална гледна точка. Оценката следва да съответства на конкретните обстоятелства по случая, като размера, сложността и рисковия профил на лицата, участващи в предложената операция. Оценката трябва също така да отразява степента на възможните полезни взаимодействия между субектите по отношение на спазването на пруденциалните изисквания.⁴⁷

В определени случаи, когато бизнес планът се възприема като носещ големи рискове поради естеството на бизнес модела (например при FinTech банките), ЕЦБ подлага на оценка и изходния план на заявителя. В този план се определя как заявителят може да прекрати по собствена инициатива дейността си по организиран и платежоспособен начин, без да навреди на потребителите, да причини смущения във финансовата система или да изисква регулаторна намеса.⁴⁸

5.2.2 Ръководен орган

В раздел 9.2 на EBA CAM е описана надзорната оценка по отношение на ръководния орган. Наред с другото компетентните органи оценяват и пригодността на членовете на ръководния орган и, когато е приложимо, на лицата на ключови позиции (вижте раздел 5.4 от настоящото ръководство). Включени са и препратки към Насоките на ЕБО за вътрешното управление и Съвместните насоки на ЕБО и ЕОЦКП за оценка на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС (EBA/GL/2021/06).

⁴⁷ Това се прилага, когато оценката за издаване на разрешението обхваща и оценката на съответното сливане или разделяне съгласно членове 27з, 27и и 27й от ДКИ.

⁴⁸ ЕЦБ обикновено оценява и конкретните активатори за стартиране на изходния план, които като цяло са съгласувани с естеството на бизнес модела. Тези активатори обикновено се определят посредством количествени показатели като капитал, ликвидност и доходност. Те залагат ясни прагове и така осигуряват недвусмислено разбиране за това кога е достигната граничната точка и какви са сроковете за уведомяване на непосредствения надзорен орган.

5.2.3 Организационна структура

Организационната структура се оценява в съответствие с раздел 9.3 от ЕВА САМ, където е описана оценката, провеждана от компетентните органи по отношение на основните страни на организационната структура.

5.2.4 Рамка за вътрешен контрол и управление на риска

В раздел 9.4 от ЕВА САМ е представен начинът, по който компетентните органи оценяват рамката за вътрешен контрол и управление на риска на кредитните институции заявител.⁴⁹ В членове 4 и 5 от Делегирания регламент на Комисията за лицензирането са заложи изискванията за това кои документи следва да се подадат (т.е. резюме на съответните политики⁵⁰ заедно с документи, които онагледяват вътрешната организация във връзка с вътрешния контрол).

5.2.5 ИТ инфраструктура и политика в областта на ИКТ, оперативна устойчивост и план и политика за непрекъснатост на дейността

Съобразно приложимите норми от кредитната институция заявител се очаква да опише и докаже валидността на ИТ структурата и рамката заедно с кратко изложение на съответните политики съгласно предвиденото в Делегирания регламент на Комисията за лицензирането⁵¹, ЕВА САМ (раздел 9.4.8), Насоките на ЕБО относно управлението на риска в областта на ИКТ и сигурността и Насоките на ЕБО за оценка на риска в областта на ИКТ в рамките на Процеса на надзорен преглед и оценка (ПНПО).

⁴⁹ При оценката на рамката за вътрешен контрол и управление на риска е важно да се има предвид, че решенията за издаване на лиценз са ориентирани към бъдещето и не е лесно да се оцени действителната ефективност на организационните структури и мерки. Когато оценяват рамката за вътрешен контрол и управление на риска, компетентните органи следва да насочат прегледа си към това да се уверят, че планираните структури и ред нямат недостатъци, които биха оказали въздействие върху реалната ефективност след започване на дейността.

⁵⁰ Член 4, буква ж) от Делегирания регламент на Комисията за лицензирането предвижда, че заявлението за лиценз за кредитна институция трябва да съдържа „описание на следните механизми и политики на кредитната институция заявител: i) механизъм за управление на риска: описва се приетата на високо равнище стратегия на кредитната институция заявител за установяване и управление на рисковете за стопанската ѝ дейност, в т.ч. от изпиране на пари и финансиране на тероризма, описва се стратегията за управление на тези рискове, като се обявява допустимата степен на риск и склонността към поемане на риск, както и мерките за съгласуване на оценения риск със склонността към поемане на риск; ii) политика за управление на ликвидния риск; iii) политика по отношение на концентрацията/диверсификацията на източниците на финансиране; iv) политика за управление на обезпеченията; v) политика по отношение на депозитите; vi) политика за получаване и предоставяне на кредити; vii) политика по отношение на концентрацията на риска; viii) политика по отношение на провизиите; ix) политика по отношение на дивидентите; x) политика по отношение на търговския портфейл.“

⁵¹ Член 5, параграф 1, буква д) от Делегирания регламент на Комисията за лицензирането предвижда, че заявлението за лиценз за кредитна институция трябва да съдържа „iv) план и политика за непрекъснатост на дейността, в т.ч. кратко представяне на наличните системи за съхраняване на резервни копия и за възстановяване на информацията, както и на планове за осигуряване на наличието на възловия персонал с оглед на непрекъснатостта на дейността“.

5.2.6 Договорености за възлагане на дейности на външни изпълнители

Заявителят трябва да предостави списък на дейностите, които се предвижда да бъдат възложени на външни изпълнители (във или извън групата, от която е част субектът), заедно със съответната документация, както е посочено в член 5, параграф 1, буква е) от Делегирания регламент на Комисията за лицензирането.

Може да се допусне по-ограничена оценка, когато кредитната институция ще попадне в периметъра на група, която вече се намира под европейския банков надзор, заявителят прилага политиките на групата за възлагане на дейности на външни изпълнители и политиките на групата вече са оценени положително.

5.3 Капитал при издаване на лиценз

При оценката си на капитала на кредитната институция заявител надзорните органи оценяват размера, графика и източниците на входящите капиталови потоци, заложили в бизнес плана. По-конкретно, надзорните органи проверяват дали през първите три години от дейността си кредитната институция заявител спазва първоначалните⁵², рисково базираните⁵³ и основаните на ливъридж⁵⁴ капиталови изисквания, както и лимитите за големите експозиции⁵⁵, при базов сценарий и при тежък, но реалистичен стрес сценарий. Оценката се основава на финансовите прогнози, изготвени от кредитната институция заявител, след като надзорните органи ги подложат на подробен преглед и критичен анализ. При определянето на изискуемия размер, график и източници на капитала към момента на лицензиране надзорните органи правят разграничение между необходимото, за да спазва заявите гореспоменатите капиталови изисквания през първите 12 месеца, и нужното за спазването им през първите 36 месеца от упражняването на дейността, както е обяснено по-долу.

5.3.1 Изискуем размер на капитала към момента на издаване на лиценз

Съгласно параграф 116 от ЕВА САМ изискуемият размер на капитала към момента на издаване на лиценз е размерът на капитала, който, след приспаданията, пруденциалните филтри и натрупаните загуби, ще осигури спазването от страна на кредитната институция заявител на първоначалните, рисково базираните и основаните на ливъридж капиталови изисквания, както и

⁵² Началният капитал е фиксиран размер, заложен в съответното национално законодателство на държавата членка по заявление за лиценз за банкова дейност, с което се транспонира член 12 от ДКИ. Съгласно член 93, параграф 1 от РКИ собственият капитал на дадена институция не може да спадне под размера на началния капитал, изискван при лицензирането ѝ.

⁵³ Трета част от РКИ.

⁵⁴ Седма част от РКИ.

⁵⁵ Четвърта част от РКИ.

максималните размери на големите експозиции, както при базов сценарий, така и при и тежък, но реалистичен стрес сценарий, непрекъснато *през първите 36 месеца от извършването на дейност*. В Таблица 1 са обобщени насоките, предоставени в параграф 116 от ЕВА САМ. В нея се съдържат шест различни стойности (по една за всяко от трите капиталови изисквания при два алтернативни сценария). Изискуемият към момента на лицензиране капитал се определя като най-високата от тези шест стойности. Освен това в случаите, когато могат да бъдат приложими и лимити за големите експозиции, Таблица 1 може да съдържа осем различни стойности (например в случаите, когато кредитна институция заявител възнамерява да премести седалището си или да придобие портфейл, капиталовите изисквания, свързани с големи експозиции, може да надхвърлят изискванията за капитал по другите три).

Таблица 1

Изискуем размер на капитала към момента на издаване на лиценза (пример)

	Базов сценарий		Стресов сценарий	
	Размер (млн. евро)		Размер (млн. евро)	
Общо капиталово изискване¹⁾ към 36-ия месец	36		36	
+ Приспадания и пруденциални филтри към 36-ия месец	3	68	3	75
+ Натрупани загуби към 36-ия месец	29		36	
Минимален начален капитал²⁾	5		5	
+ Натрупани загуби към 36-ия месец	29	34	36	41
Изискване за съотношение на ливъридж към 36-ия месец	50		47	
+ Приспадания и пруденциални филтри към 36-ия месец	3	82	3	86
+ Натрупани загуби към 36-ия месец	29		36	
Изискване за големи експозиции към 36-ия месец³⁾				
+ Приспадания и пруденциални филтри към 36-ия месец				
+ Натрупани загуби към 36-ия месец				
Изискуем размер на капитала към момента на издаване на лиценза	86			

Забележка:

1) В някои държави при определяне на общото капиталово изискване се включва капиталова надбавка, за да се покрият евентуални допълнителни рискове при стартиране на дейността.

2) Минималното изискване за начален капитал трябва да отчита не само член 4, параграф 1, точка 51 от РКИ, но и член 93, параграф 1 от РКИ.

3) Само за заявители, които в своя бизнес план предвиждат големи експозиции

5.3.2

График и източници на изискуемия капитал към момента на издаване на лиценза

Съгласно параграф 123 от ЕВА САМ преди ЕЦБ да издаде лиценза за извършване на дейност като кредитна институция, трябва да бъде внесена изцяло частта от изискуемия размер на капитала, който би гарантирал спазването от страна на кредитната институция заявител на изискванията за начален капитал, рисково базираните и основаните на ливъридж капиталови изисквания, и на лимитите за големите експозиции, в условията както на базов сценарий, така и на тежък, но реалистичен стрес сценарий, на текуща база през първите 12 месеца от началото на дейността. В Таблица 2 са обобщени насоките, предоставени в параграф 123 от ЕВА САМ. В нея се съдържат шест

различни стойности (по една за всяко от трите капиталови изисквания при два алтернативни сценария). Размерът на счетоводния собствен капитал, който трябва да бъде внесен, преди ЕЦБ да издаде лиценз, следва да бъде най-високата от тези шест стойности. Освен това в случаите, когато могат да бъдат приложими и лимити за големи експозиции, Таблица 2 може да съдържа осем различни стойности, тъй като например в случаите, когато кредитна институция заявител възнамерява да премести седалището си или да придобие портфейл, капиталовите изисквания, свързани с големи експозиции, може да надхвърлят изискванията за капитал по другите три.

Таблица 2

Изискуем размер на капитала, който следва да бъде внесен, преди ЕЦБ да издаде лиценз (пример)

	Базов сценарий		Стресов сценарий	
	Размер (млн. евро)		Размер (млн. евро)	
Общо капиталово изискване към 12-ия месец	12		10	
+ Приспадания и пруденциални филтри към 12-ия месец	3	27	3	28
+ Натрупани загуби към 12-ия месец	12		15	
Минимален начален капитал ¹⁾	5		5	
+ Натрупани загуби към 12-ия месец	12	17	15	20
Изискване за съотношение на ливъридж към 12-ия месец	6		5	
+ Приспадания и пруденциални филтри към 12-ия месец	3	21	3	23
+ Натрупани загуби към 12-ия месец	12		15	
Изискване за големи експозиции към 12-ия месец ²⁾				
+ Приспадания и пруденциални филтри към 12-ия месец				
+ Натрупани загуби към 12-ия месец				
Изискуем размер на капитала, който следва да бъде внесен, преди ЕЦБ да издаде лиценз	28			

Забележка:

1) Минималното изискване за начален капитал трябва да отчита не само член 4, параграф 1, точка 51 от РКИ, но и член 93, параграф 1 от РКИ.

2) Само за заявители, които в своя бизнес план предвиждат големи експозиции

Съгласно член 6, параграф 1 от Делегирания регламент на Комисията за лицензирането кредитната институция заявител трябва да представи доказателства, че капиталът е бил внесен от нейните акционери. Съгласно параграф 124 от ЕВА САМ компетентният орган проверява дали капиталът е действително внесен. Освен това параграф 125 от ЕВА САМ гласи, че ако съгласно приложимото национално законодателство не се изисква изрично минималният начален капитал да бъде внесен преди издаването на лиценз от ЕЦБ, положителното решение за издаване на лиценз следва да включва предварително условие, според което лицензът влиза в сила едва след внасянето на изискуемия размер на капитала.

Съгласно параграф 122 от ЕВА САМ компетентният орган проверява дали капиталът на кредитната институция, подлежаща на лицензиране, е ясно отделен от собствения капитал и активите на нейните акционери от момента, в

който се изисква той да бъде внесен и на разположение на лицензираната кредитна институция изцяло и неограничено.

Съгласно параграф 126 от ЕВА САМ частта от изискуемия размер на капитала, която би гарантирала спазването от страна на кредитната институция заявител на първоначалните, рисково базирани и основаните на ливъридж капиталови изисквания, както и на максималните размери на големите експозиции при базов сценарий и при тежък, но реалистичен стрес сценарий, непрекъснато през втората и третата година от извършването на дейност, следва да произтича от източници на финансиране, които се оценяват като „своевременно на разположение“. Възможно е бъдещи входящи капиталови потоци, чиято стойност е неясна към момента на предоставяне на лиценз (например бъдещи печалби на акционерите, капитал, привлечен при бъдещо първично публично предлагане, емитиране на дълг на пазара или постъпления от бъдеща продажба на волатилни или неликвидни активи), да не отговарят на определението за източници на капитал, които са своевременно на разположение. Обратното, споразумения или договори за предоставяне на капитал, сключени от акционерите, или планирани вътрешногрупови емисии на допълнителен капитал от първи ред или капитал от втори ред, когато предприятието майка има достатъчен капиталов излишък, може да отговарят на определението за източници на капитал, които са своевременно на разположение.

5.4 Оценка за надеждност и пригодност на членовете на ръководния орган

Членовете на ръководния орган на заявителя трябва да бъдат подложени на оценка за съответствие с изискванията за надеждност и пригодност съгласно член 13, параграф 1, второ изречение от ДКИ, както е транспониран в националното законодателство.⁵⁶ Това важи за всички членове на ръководния орган, както в изпълнителната, така и в надзорната му функция (независимо от съответната структура на управление).

Когато е приложимо съгласно националното законодателство, компетентните органи оценяват и пригодността на лицата, заемащи ключови позиции. Тя се оценява съгласно националното транспониране на ДКИ.⁵⁷

⁵⁶ В член 13, параграф 1 от ДКИ се посочва, че „компетентните органи издават лиценз за започване на дейност като кредитна институция само когато поне две лица действително управляват дейността на кредитната институция - заявител.“ (принцип на четирите очи). С оглед на това и без да се засягат разпоредбите на националното корпоративно законодателство, в заявлението за издаване на лиценз трябва да бъдат посочени най-малко две лица, които действително ще управляват дейността на новата кредитна институция.

⁵⁷ Съгласно член 91а, параграф 1 от ДКИ поднадзорните лица носят основната отговорност за това лицата, заемащи ключови позиции, да изпълняват изискванията за пригодност, посочени в същата разпоредба, като за някои специфични роли се извършва оценка и от компетентните органи съгласно член 91а, параграф 5 от ДКИ. Обхватът на оценката на лицата, заемащи ключови позиции, в процедура по издаване на лиценз зависи от националното транспониране на ДКИ.

Решението за издаване на лиценз включва оценката на надеждност и пригодност на всички членове на ръководния орган и, ако е приложимо съгласно националното законодателство, на лицата, заемащи ключови позиции.

За разлика от оценките за надеждност и пригодност, които надзорните органи провеждат с течение на времето за нови членове на съветите, в процедурата по лицензиране ЕЦБ подлага на оценка надеждността и пригодността на потенциални членове на ръководния орган както за значимите, така и за по-малко значимите институции. Последващите назначения или промени в ръководния орган обаче няма да оказват въздействие върху първоначалното решение за предоставяне на лиценз, след като то вече е било взето, нито ще налагат вземането на ново решение.

Критериите, използвани при оценките на назначавания на членове в ръководния орган като част от процедурата по лицензиране, са същите като при редовните оценки за надеждност и пригодност.⁵⁸ Те се допълват от Съвместните насоки на ЕОЦКП и ЕБО за оценка на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции, съгласно Директива 2013/36/ЕС и Директива 2014/65/ЕС, както и от Ръководството на ЕЦБ за оценките за надеждност и пригодност.⁵⁹

5.4.1 Конкретни случаи

Тъй като процедурата по оценка е подчинена на принципа за пропорционалност, тя е съобразена с очакваното системно значение и рисков профил на институцията заявител. Примерът по-долу илюстрира как този принцип може да се прилага в конкретни случаи.

5.4.1.1 Оценка за надеждност и пригодност в случай на разширяване на обхвата на лиценз

По дефиниция кредитните институции, които подават заявление за разширяване на обхвата на лиценза, вече притежават лиценз и са обект на надзор от страна или на ЕЦБ, или на НКО, а пригодността на членовете на съветите се подлага редовно на оценка от компетентния надзорен орган. Ето защо вече назначените членове на ръководния орган по принцип не се подлагат на повторна оценка като част от процедурата по разширяване на лиценза. Ако по време на оценката обаче възникнат нови факти, които биха могли да окажат неблагоприятно въздействие върху надеждността и

⁵⁸ Вижте член 91 от ДКИ, в който са посочени: i) опит; ii) репутация; iii) конфликти на интереси и независимост; iv) посвещаване на достатъчно време; и v) колективна пригодност.

⁵⁹ Вижте [Ръководството за оценките за надеждност и пригодност](#) на уебсайта на ЕЦБ за банковия надзор.

пригодността на членовете на съветите, ЕЦБ може да обмисли повторно провеждане на отделна цялостна оценка за надеждност и пригодност.

Освен това ЕЦБ извършва оценка за надеждност и пригодност (на отделни членове или на съветите като цяло):

- за да подложи на оценка нови членове на ръководния орган, назначени в резултат от удължаването на лиценза;
- за да гарантира запазване на колективната професионална пригодност на съвета, ако разширяването води до значителна промяна в бизнес модела на институцията или в сложността или обхвата на услугите и продуктите.

5.5 Оценка на акционерите в процедурите по лицензиране

Преди да издаде лиценз, компетентният орган преценява необходимостта от оценка на акционерите на новата кредитна институция. На такава оценка подлежат следните акционери:

- акционери, които ще притежават квалифицирано дялово участие съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 36 от РКИ;
- когато няма квалифицирани дялови участия – двадесетте най-големи акционери.

За по-подробна информация относно оценката на акционерите с квалифицирано дялово участие вижте [Ръководството на ЕЦБ относно процедурите за квалифицирани дялови участия](#).

Информацията, която трябва да бъде предоставена в това отношение, е посочена в членове 8 и 9 и в приложение II към Делегирания регламент на Комисията за лицензирането.

5.5.1 Обхват на оценката: акционери с квалифицирани дялови участия

В случаите, когато един или повече акционери притежават квалифицирано дялово участие, се прилагат същите критерии като тези за оценка на приобретател на квалифицирано дялово участие в съществуваща кредитна институция. Това са:

- репутацията (вижте раздел 5.2.1 от Ръководството на ЕЦБ относно процедурите за квалифицирани дялови участия);
- финансовата стабилност (вижте раздел 5.2.3 от Ръководството на ЕЦБ относно процедурите за квалифицирани дялови участия);

- подозрения за изпиране на пари или финансиране на тероризма (вижте раздел 5.2.5 от Ръководството на ЕЦБ относно процедурите за квалифицирани дялови участия);
- репутацията, знанията, уменията и опитът на висшето ръководство, което ще управлява дейността на кредитната институция (вижте раздел 5.2.2 от Ръководството на ЕЦБ относно процедурите за квалифицирани дялови участия);
- прогнозираното изпълнение на пруденциалните изисквания от страна на институцията (вижте раздел 5.2.4 от Ръководството на ЕЦБ относно процедурите за квалифицирани дялови участия).

Не се издава отделно решение за квалифицирани дялови участия, освен ако националното право не изисква конкретно самостоятелно решение относно изпълнението от страна на предложените акционери на критериите за квалифицирано дялово участие. Поради тази причина резултатът от оценката на акционерите по принцип е част от решението по лицензиране.

5.5.2 Обхват на оценката: Двадесетте най-големи акционери

Ако няма акционер с квалифицирано дялово участие, оценката се съсредоточава вместо това върху двадесетте най-големи акционери или, в случай че те са по-малко от двадесет – върху всички акционери.

Надзорните органи разглеждат информацията с оглед на РТС на ЕБО, в които се уточнява каква информацията трябва да се предостави в заявлението за лиценз за кредитна институция,⁶⁰ и ЕВА САМ. Освен това се взема предвид принципът на пропорционалност и съответните обстоятелства, като например размерът на участието, характеристиките на кредитната институция и ролята на акционерите.

Възможно е няколко акционери да притежават еднакъв брой акции, което затруднява вземането на решение кой от тях да бъде включен в целенасочената оценка на двадесетте най-големи акционери. В такъв случай по принцип в оценката ще бъдат включени всички акционери с участия на стойност, абсолютно равна на най-малкото участие преди прага.

⁶⁰ Делегиран регламент (ЕС) 2022/2580 на Комисията от 17 юни 2022 година за допълнение на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета с регулаторни технически стандарти за определяне на сведенията, която трябва да се предоставят в заявлението за лиценз за кредитна институция, и на пречките, които могат да възпрепятстват надзорните органи ефективно да упражняват надзорните си функции.

6 Съображения, свързани с борбата с изпирането на пари и предотвратяването на финансирането на тероризма, от пруденциална гледна точка

За да изпълни изискванията, посочени в член 14, параграф 2 и член 23, параграф 1, буква д) от ДКИ, заявителят трябва да представи в заявлението за лиценз информация, която дава възможност да се прецени от гледна точка на пруденциалния надзор дали елементи от бизнес модела на заявителя, изложени в заявлението, биха могли да доведат до изпиране на пари и финансиране на тероризма, създавайки рискове за сигурността и стабилността на новата банка. Това включва информация за акционерите ѝ с квалифицирано дялово участие. По-конкретно в член 23, параграф 1, буква д) от ДКИ се предвижда проверка за наличие на основателни причини за подозрение, че „се извършва, било е извършено или е имало опит да се извърши изпиране на пари или финансиране на тероризма или че осъществяването на планираното придобиване би могло да увеличи риска от това“.⁶¹ Оценката, свързана с борбата с изпирането на пари и предотвратяването на финансирането на тероризма, е съсредоточена по-специално върху два основни аспекта:

а) съображения за рисковете, свързани с изпирането на пари и финансирането на тероризма, които произтичат от конкретния бизнес модел (в съответствие с ЕВА САМ; вижте например параграф 68); и б) начините, по които в правилата и процесите на кредитната институция за вътрешно управление се вземат предвид рисковете, свързани с изпирането на пари и финансирането на тероризма, произтичащи от предвижданите дейности (в съответствие с член 10, параграф 2 и член 74, параграф 1 от ДКИ, както и ЕВА САМ – вижте например параграф 129).

Съгласно съображение 28 от Регламента за ЕНМ надзорните задачи, свързани с мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и привеждането в изпълнение на съответното законодателство не са сред областите на компетентност, възложени на ЕЦБ. Поради това ЕЦБ провежда оценката си от пруденциална гледна точка. Това означава, че тя преценява дали действителен случай на изпиране на пари и финансиране на тероризма,

⁶¹ Вижте член 14, параграф 2 и член 23, параграф 1, буква д) от ДКИ. Вижте също член 23, параграф 1, трета алинея от ДКИ: „Компетентните органи могат да възразят срещу предложеното придобиване, когато кандидат-приобретателят се намира в трета държава, посочена като високорискова трета държава, в чиято уредба за борба срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм има стратегически слабости, в съответствие с член 9 от Директива (ЕС) 2015/849, или в трета държава, спрямо която се прилагат ограничителни мерки на Съюза, и когато компетентният орган прецени, че то засяга способността на кандидат-приобретателя да въведе необходимите практики и процеси за спазване на изискванията съгласно уредбата за борба срещу изпирането на пари и финансирането на тероризъм.“

или риск от такъв, би могъл да засегне почтеността на заявителя и/или оценката на акционерите му (включително оценката на произхода на средствата), както и стабилното и разумно управление на заявителя по отношение например на капитала, ликвидността, устойчивостта на бизнес модела и институционалното управление. ЕЦБ си сътрудничи с НКО, националните органи за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и със звената за финансово разузнаване съгласно приложимото национално законодателство и съответните договорености, както и с други компетентни органи съгласно член 56, буква ж) и член 117, параграф 5 от ДКИ, както и с Органа за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма (ОБИП)⁶² въз основа на Меморандума за разбирателство от 27 юни 2025 г.

⁶² ОБИП отговаря за надзора в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма над субектите от финансовия сектор и за координацията на органите в тази сфера и на службите за финансово разузнаване в ЕС.

7 Допълнителни разпоредби, законосъобразни процедури и преход към текущ надзор

7.1 Употреба на допълнителни разпоредби (условия, задължения и препоръки)

Ако при оценката на заявлението за издаване на лиценз се установят недостатъци, които институцията трябва да отстрани, ЕЦБ може да приложи допълнителни разпоредби към решението си. Всяка такава мярка трябва да бъде съизмерима с характеристиките на институцията и да спазва принципа на пропорционалност.

Аналогично, заявителите могат да поемат „предварителни ангажименти“ към надзорните органи, преди да бъде прието решението за предоставяне на лиценз.

7.1.1 Условия

Условието представлява допълнителна разпоредба, която се прилага към положително решение. То преустановява временно правното действие на решението до настъпването на конкретното събитие.

Условията изискват предприемане на действие или въздържане от такова от страна на заявителя. Лицензът влиза в сила едва когато условието е изпълнено.

7.1.2 Задължения

Също както условията, задълженията⁶³ изискват предприемане на действие или въздържане от такова от страна на заявителя. Задълженията са налагат като текуща мярка във връзка с въпроси, възникващи след като лицензът е влязъл в сила. Неизпълнението на дадено задължение няма да засегне правната ефективност на решението за първоначален лиценз. Все пак то може да доведе до прилагането на мерки за привеждане в изпълнение и/или санкции. Задълженията са пропорционални и не надхвърлят необходимото, за да се осигури изпълнението на критериите, посочени в оценката за лицензиране, на текуща основа. Те може да бъдат наложени като текуща мярка във връзка с потенциални въпроси след издаването на лиценза, по-

⁶³ Вижте параграф 29 от EBA CAM.

специално в случай че има опасения, свързани с изпълнението на критериите за оценка при лицензиране.

7.1.3 Препоръки

Препоръките не са правно обвързващи и могат да обхващат широк кръг от въпроси. Те могат да бъдат приложени към решение за лицензиране дори да са изпълнени всички критерии за лицензиране, и да служат като указания за кредитната институция на текуща основа.

7.1.4 Предварителни ангажimenti

Предварителните ангажimenti не се налагат от ЕЦБ, а се предлагат от заявителя и следва да бъдат приети от него, преди да се вземе решението по лицензиране.

Те имат за цел да допринесат за увереността на компетентния орган, че критериите за оценка ще бъдат изпълнени.

Оформят се като писмена декларация, подписана от заявителя.

НКО и ЕЦБ отчитат предварителните ангажimenti в своите оценки и може да ги отразят в решението за лицензиране като съгласувани условия или задължения.

7.2 Законосъобразни процедури (право на изслушване и достъп до преписка)

НКО може да отхвърли дадено заявление за лиценз след оценка или да предложи на ЕЦБ да издаде лиценз. След като извърши собствена оценка, ЕЦБ може или да подкрепи решението, предложено от НКО, или да възрази срещу него.

7.2.1 Право на изслушване при решения, свързани с издаването на лиценз

В случаите, когато заявление за лиценз е отхвърлено от ЕЦБ или когато са наложени условия или задължения, на заявителя трябва да бъде предоставено правото на изслушване (т.е. възможността да представи становище). При лицензирането срокът, в който заявителят може да представи становище, е три работни дни (член 31, параграф 3 от Рамковия регламент за ЕНМ).

Правото на изслушване не се прилага в следните случаи:

- (a) когато заявителят е поел едностранен ангажимент в първоначалното заявление или по време на срока за оценка и решението се приема с условия или задължения, които отразяват и не надхвърлят тези ангажименти;
- (b) когато компетентният орган налага задължение за предоставяне на информация в отделни случаи;
- (c) когато преди приемането на решението заявителят е приел писмено условията и задълженията, наложени от компетентния орган по време на оценката на заявлението за лицензиране.

7.2.2 Достъп до преписката при решения, свързани с лицензиране

Заявителят може да поиска достъп до преписката на ЕЦБ.⁶⁴

⁶⁴ Правното основание е заложено в член 22, параграф 2 от Регламента за ЕНМ и член 32 от Рамковия регламент за ЕНМ, съгласно които страните по надзорната процедура на ЕЦБ имат право на достъп до преписката на ЕЦБ при зачитане на законния интерес на други лица за опазване на търговските им тайни. По същия начин това право на достъп на включва достъп до поверителна информация.

© Европейска централна банка, 2026

Пощенски адрес 60640 Frankfurt am Main, Germany
Телефон +49 69 1344 0
Уебсайт www.ecb.europa.eu

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел при изрично позоваване на източника.

За специфичната терминология можете да използвате [речника на ЕЦБ](#) (само на английски език).

PDF ISBN 978-92-899-7943-6, doi:10.2866/7597275, QB-01-26-183-BG-N